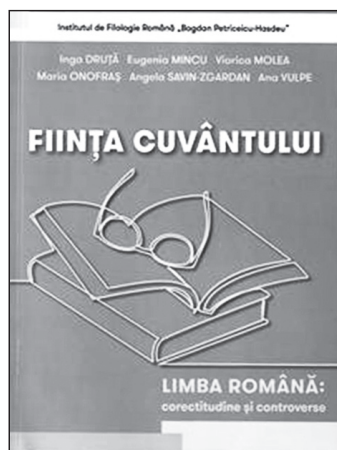

PUBLICAȚIILE INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „BOGDAN PETRICEICU-HASDEU”

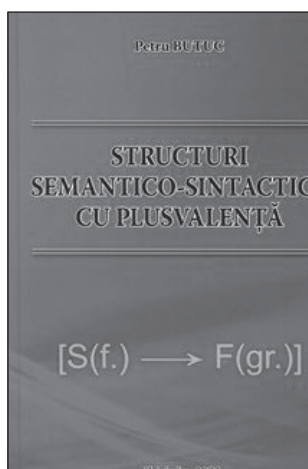
Inga Druță, Eugenia Mincu, Viorica Molea, Maria Onofraș, Angela Savin-Zgardan, Ana Vulpe. Coordonator: Liliana Botnaru. *Ființa cuvântului. Limba română: corectitudine și controversă*. Chișinău: Lyceum, 2021

Culegerea *Ființa cuvântului* conține un număr impunător de materiale semnate de specialiști consacrați în studiul limbii române și se impune în calitate de continuator fidel și perseverent al studiilor anterioare consacrate studierii corectitudinii limbii române în mediul lingvistic

basarabean. Culegerea este precedată de un succint studiu introductiv *Corectitudine de limbă și gândire*, semnat de dr. în filologie Liliana Botnaru, care, după ce prezintă în linii generale problemele teoretice de cultivare a limbii, realizează o sinteză a problemelor examinate în această lucrare.

Autorii studiilor din această culegere demonstrează că, în pofida progreselor evidente obținute în domeniul corectitudinii limbii române din Republica Moldova, continuă a fi atestate unele abateri dezagreabile de limbă. Analizele sunt competente, concludente și suficient de argumentate, greșelile atestate fiind analizate și combătute, în funcție de situația concretă, din punct de vedere fonetic, lexical-semantic, gramatical și stilistic. Spre deosebire de unele emisiuni radio și TV, care insistă doar asupra unor probleme generale devenite banalități, autorii acestei cărți examinează exemple concrete, prezintă probele lingvistice pentru a combate aceste abateri de exprimare și oferă echivalentele lor corecte de exprimare. În baza celor constate anterior, avem toată certitudinea că lucrarea *Ființa cuvântului* este demnă de toată atenția publicului care este preocupat de promovarea unei limbi române corecte.

Dr. hab., prof. univ. Vasile Bahnaru

Petru Butuc. *Structuri semantico-sintactice cu plusvalență*. Chișinău, 2021

Prin elaborarea acestei cărți, vrem să arătăm că fenomenul plusvalențelor semantico-sintactice se manifestă prin toate părțile de propoziție. Astfel, teoria sintaxei funcționale-integrale, privind delimitarea tipologică a părților de propoziție, va căpăta un spectru mult mai larg, odată ce sunt abordate toate unitățile sintactice propoziționale, nu numai cele ale predicatului, care au fost supuse unei atare tratament, doar parțial, în mamografia „Predicatul angrenat în limba română” (Chișinău:

Editura „Iulian”, 2004).

În acest studiu de cercetare onomasiologică a faptelor de limbă, la fel, sunt luate în discuție și domeniile adiacente (semantica informativ-comunicativă, logica naturală ș.a), cu care sintaxa funcțională se află într-o permanentă interacțiune.

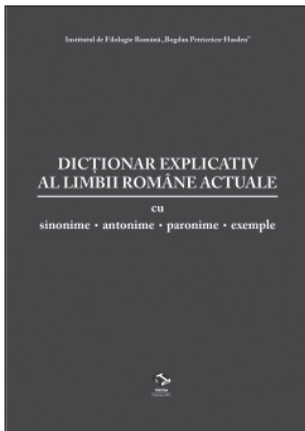
Dr. P. Butuc

Ion Bărbuță, Elena Constantinovici. *Dicționarul de structuri sintactice*. Chișinău: CEP USM, 2021.

Dicționarul de structuri sintactice (lucrare colectivă) poate fi evaluat atât sub aspectul utilității practice, cât și în plan teoretic. *Dicționarul* are, în primul rând, o valoare practică: el este prevăzut să descrie structurile de bază ale limbii române pornind de la sensul lexemelor verbale ilustrând, în același timp, capacitatea lor combinatorie (valența lexicală și sintactică). În al doilea rând, el conține un ansamblu de

fapte de limbă destinate să ilustreze o teorie lingvistică. Una dintre trăsăturile distinctive ale acestei teorii vizează studierea enunțului în raport cu actul concret de comunicare.

Dicționarul explicativ al limbii române actuale (cu sinonime, antonime, paronime, exemple)

Dicționarul explicativ al limbii române actuale (cu sinonime, antonime, paronime, exemple) (lucrare colectivă), variantă electronică, comparativ cu dicționarele anterioare de acest tip, cuprinde o serie de completări, rectificări referitoare la lista de cuvinte (sub aspectul neologizării vocabularului), precizări de ordin semantic (de echivalență și de opoziție), la nivel de definiții și multe altele. *Dicționarul* poate fi considerat unul de tip bibliotecă, întrucât cuprinde

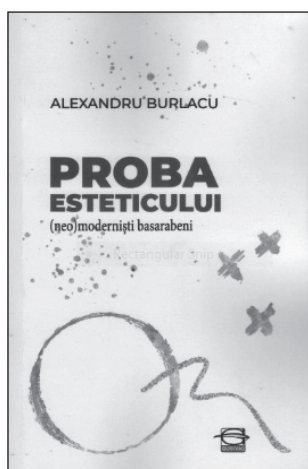
informație variată. Pe lângă partea de bază – cea explicativă, articolul lexicografic mai cuprinde recomandări de pronunție, de silabație, de ortografie, de corectitudine, dificultăți morfologice, variante, etimologie, mărci stilistice, domeniale etc. La sfârșitul articolului lexicografic se indică paronimul cuvântului, în cazul în care se atestă. Plasarea ulterioară a dicționarului în cyberspațiu va contribui la extinderea volumului de informație lingvistică disponibilă pe Internet în limba română, favorizând, astfel, alinierea limbii române la standardele de circulație internațională. Destinatarii de bază este publicul obișnuit (neavizat), adică orice cunoscător sau persoană interesată de vocabularul limbii române.

Marcu Gabinschi. *Mic dicționar etimologic al limbii române.* Chișinău: Știința, 2021.

Micul dicționar etimologic al limbii române (dr. hab. Marcu Gabinschi, editare *post mortem*) este o lucrare lexicografică de valoare, care explică etimologia cuvintelor care formează vocabularul fundamental, dar și masa vocabularului limbii române. Așa tip

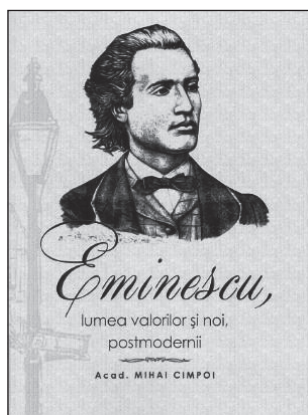
de dicționar este editat o dată în 5/10 ani și este destinat specialiștilor în domeniu, dar și publicului larg, interesat de originea cuvintelor în limba română.

Alexandru Burlacu. *Proba est-eticului (neo)moderniști basarabeni*. Chișinău: Gunivas, 2021.

Eseul monografic *Proba esteticului (neomoderniști basarabeni)* e centrat pe modelul eminescian ca *centru iradiant al canonului literar românesc*. Autorul pornește de la teza că modelul eminescian stă la baza unei noi imagini a lumii, că toți marii poeți l-au rescris în felul lor pe Eminescu, că, în sec. XX, Eminescu nu e doar *un etalon al poeticității*, dar și un model catalitic și stimulator în cele mai importante metamorfoze și bătălii canonice, insistând pe ideea retardării, întoarcerii la poezia de modă veche, la modul de expresie pe care „modernismul le făcuse să cadă în desuetudine” (Nicolae Manolescu).

Generația șaziecistă (reprezentată de Grigore Vieru, Liviu Damian, Pavel Boțu, Aureliu Busuioc, Victor Teleucă, Dumitru Matcovschi, Gheorghe Vodă, Anatol Codru, Ion Vatamanu, Anatol Ciocanu, Arhip Cibotaru, Petru Cărare, Emil Loteanu, Ion Bolduma, Nicolae Esinencu) și promoția șaptezecistă (reprezentată de Vasile Romanciuc, Nicolae Dabija, Leonida Lari, Marcela Benea, Leonard Tuchilatu, Iulian Filip, Nina Josu, Ludmila Sobiețchi, Valeria Grosu, Ion Hadârcă, Leo Butnaru, Arcadie Suceveanu, Eugen Cioclea, Vsevolod Ciornei, Andrei Țurcanu) impune programatic Poetul ca un nou Orfeu, ca Om al Cetății. Mitopo(i)etica promoției „ochiul al treilea”, a generației care *vede nevăzutul*, configurează etapa de tranziție de la modernism la canonul postmodernist.

Mihai Cimpoi. *Eminescu, lumea valorilor și noi, postmodernii*. Chișinău: Cartdidact, 2021.

Volumul de față prezintă pluriperspectivismul figurii emblematice a Narcisului eminescian vs. postmodern, interesul permanent al lui Mihai Eminescu pentru sfera valorilor care figurează fundamentele începutului unei axiologii în spațiul românesc (valori precum geniul, copilăria, copilul, plăcut/neplăcut, sacrul/profanul, frumosul/urâtul etc.). Autorul urmărește, prin *grila Eminescu*, ce

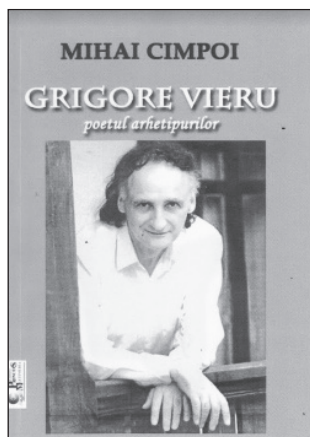
se întâmplă în axiologia modernă și postmodernă. Lumea valorilor este concepută ca o lume autonomă culegi proprii, „naturale”, cu o rațiune proprie de a fi. E lumea pe care o captează spontan Narcis în oglinda pusă între ființa lucrurilor și ființa lui.

Mihai Cimpoi. *Ion Creangă, mântuirea prin răs*. Iași: Princeps Edit, 2021.

Noua ediție e completată cu câteva capitole despre limbajul crengian, în special despre relația dintre jocurile de limbaj din contextul postmodernismului și propune o grilă de receptare a lui Ion Creangă ca scriitor tragic. Autorul abordează experiența dramatică din viața lui Ion Creangă și viziunea lumii ca lume întoarsă pe dos, alte aspecte ale studiului sunt carnavalescul, universalitatea arhetipurilor, Ion Creangă povestaș sau autor cărturăresc, studiul demonologiei surprinde umanizarea

dracilor vizavi de îndrăcirea lumii, autorul include de asemenea interpretările ezoterice și simbolice.

Mihai Cimpoi. *Grigore Vieru, poetul arhetipurilor*. Iași: Princeps Multimedia, 2021.

Studiul este consacrat pilonilor pe care se ține opera și personalitatea lui Grigore Vieru: arhetipalitatea, clasicitatea, religiozitatea. Mihai Cimpoi susține ideea ființării întru poezie a lui Grigore Vieru, precum și ideea că destinul poetului se contopește cu destinul Basarabiei.

Alexandru Burlacu. *Texistențe, vol. V, Ochiul al treilea.* Chișinău: Gunivas, 2021.

Volumul de față ia în vizor arta poetică a șaizeciștilor Nicolae Dabija, Leonida Lari, Vasile Romanciuc, Ion Hadârcă, Marcela Benea, Iulian Filip, Eugen Cioclea, Arcadie Suceveanu, Andrei Țurcanu, Vsevolod Ciornei, Nina Josu, Renata Verejanu, Ion Hadârcă ș. a. Autorul susține ideea unei experiențe inedite a generației „ochiului al treilea”, de care trebuie să se țină seama într-o istorie critică a literaturii române.

Mihai Cimpoi. *Școala de la Târgoviște.* Târgoviște: Bibliotheca, 2021.

Studiul e axat pe exponenții școlii de la Târgoviște, precum Mihai Stan, Victor Petrescu, Tudor Cristea și George Coandă, surprinși în schițe portretistice riguroase și supuși unor reconstituiri exegetice cu precizări și adăugiri bibliografice impuse de lucrările recent publicate. Cei patru dau dovadă de „o voință formatoare de cultură și literatură cu caracter insolit; localist-târgoviștean” (Mihai Cimpoi).

Nadejda Ivanov. *Vladimir Beșleagă sau anevoioasa cale a cunoașterii de sine.* Chișinău: Știința, 2021.

„Mai rar practicate în critica literară românească, atât din România cât și din Republica Moldova, cercetările asupra imaginarului oferă o serie de metodologii și hermeneutici cu mare putere de penetrare și sinteză: arhetipologia generală, psihologia adâncurilor, mitocritica și mitanaliza, psihocritica, imaginariile sociale, culturale și artistice etc. Cercetător la Institutul de Filologie Română „Bogdan

Petriceicu-Hasdeu” din Chișinău și membru al Centrului de cercetare a imaginarului „Phantasma” de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca,

Nadejda Ivanov este o promotoare a acestor abordări inovative, pe care le aplică cu inteligență și finețe operei complexe a lui Vladimir Beșleagă. Cu ajutorul lor, ea reușește să pună în lumină structuri de profunzime și obsesii recurente din opera acestuia: funcția simbolică regenerativă a apei, imagoul matern și personificările *animei*, individuația (ca evoluție interioară), sinele, copilul divin, văzând în ele procese de introversiune și cunoaștere de sine prin care scriitorul încearcă să îmblânzească traume atât sociale cât și personale, suferințe de natură biografică, psihologică și morală”. (Corin Braga)

Iulian Filip. *Lume, lume... Lirică populară românească*. Selecția și concepția poetului, etnologului Iulian Filip. Chișinău: Prut Internațional, 2021.

Poetul și etnologul Iulian Filip selectează textele folclorice, le structurează și le prefațează într-un un studiu temeinic pentru folclorul românesc. Rigorile colecției comportă detașarea de stilul savant, de comentarii, de subsoluri și pașapoarte cu informativi și culegători de folclor, lăsând scena doar frumuseții textelor. Textele surprind subiecte precum timiditatea, inițierea stângace, iubirea din-tâi, trădarea, înstrăinarea de mamă, de baștină, de rude, de neam, de patrie, despărțirii de viață, moarte din iubire, moarte de boală, moarte din sacrificiu... Sunt, într-un fel, treptele inițiatice, cognitive, cu încercări, eșecuri, străluminări, dezastre inerente existenței și ființării.